

Asia nro: DKIR/498/00.05.00/2026

Viite: Kirkkohallituksen lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi alustatyölaiksi

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Työ- ja elinkeinoministeriö (VN/32290/2024) on lähettänyt lausuntokierrokselle luonnoksen hallituksen esitykseksi alustatyölaiksi. Kirkkohallitus haluaa nostaa lausunnossaan esille seuraavia näkökohtia:

Yleiset huomiot

Kirkkohallitus pitää tärkeänä, että työn digitalisoituminen ja uudet työn tekemisen muodot eivät saisi heikentää työntekijöiden oikeutta ihmisarvoisiin työoloihin, riittävään toimeentuloon ja oikeusturvaan. Alustataloutta koskevan lainsäädännön tulee ehkäistä tehokkaasti työperäistä hyväksikäyttöä ja työntekijöiden oikeuksia heikentäviä toimintamalleja.

Kirkkohallitus korostaa, että lainsäädännössä tulisi esitettyä enemmän korostaa ihmisarvoisen työn ja oikeudenmukaisten työolojen toteutumista alustataloudessa. Koska alustataloudessa työskentelevistä merkittävä osa on maahan muuttajia ja muita haavoittuvassa asemassa olevia, nostamme esille tarpeen korostaa esitettyä enemmän työntekijöiden suojan vahvistamista.

Soveltamisalat ja määritelmät

-

Nykytila ja vaikutusten arviointi

Kirkkohallitus esittää kysymyksen, tunnistaako esitys riittävän hyvin alustatyön yhteiskunnalliset ja inhimilliset vaikutukset. Nykytilan kuvauksen tulisi korostaa vahvemmin haavoittuvuutta. Mietintö kyllä tunnistaa, että alustatyö on muuta väestöä yleisempää ulkomaalaistaustaisten keskuudessa ja siihen liittyviä riskejä. Riskien arvioinnissa yhteiskunnallisten ja inhimillisten vaikutuksia tulisi arvioida nykyistä perusteellisemmin. Erityisesti maahanmuuttajien, kansainvälisten opiskelijoiden ja muiden työmarkkinoilla heikommassa asemassa olevien henkilöiden asema ansaitsisi nykyistä näkyvämmän tarkastelun. Vaikutusarvioinnissa olisi hyödyllistä tarkastella myös sitä, miten ehdotettu sääntely vaikuttaa maahanmuuttajien mahdollisuuksiin rakentaa vakaata työuraa ja integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan. Riskien arviointi on tärkeää siksi, että sääntely voi olla muodollisesti hyvä, mutta oikeuksien toteutuminen käytännössä edellyttää myös tiedonsaantia, valvontaa ja neuvontaa.

Kirkkohallitus pitää tärkeänä, että sääntelyn taloudellisten vaikutusten rinnalla arvioidaan myös työntekijöiden hyvinvointiin, yhdenvertaisuuteen, sosiaaliseen osallisuuteen ja ihmisarvoisiin työoloihin kohdistuvia vaikutuksia.

Työsuhdeolettama

-

Välittäjät

-

Alustatyötä tekevän tunnistaminen ja työnteon ehdoista varmistuminen

-

Algoritmihohtaminen

Algoritmisen päätöksenteon vaikutuksia työntekijöiden kokemaan oikeudenmukaisuuteen, osallisuuteen ja luottamukseen olisi kirkkohallituksen mielestä syytä arvioida nykyistä laajemmin. Teknologisten ratkaisujen tulee tukea ihmisarvoa ja mahdollisuutta ymmärtää omaan toimeentuloon vaikuttavia päätöksiä.

Läpinäkyvyys, oikeussuojakeinot ja valvonta

Kirkkohallitus pitää myönteisenä, että esityksessä vahvistetaan alustatyötä tekevien henkilöiden tiedonsaantioikeuksia, oikeussuojaa ja viranomaisvalvontaa. Oikeuksien tosiasiallinen toteutuminen edellyttää kuitenkin, että tieto omista oikeuksista on saavutettavaa, muutoksenhakukeinot ovat helposti käytettävissä ja valvontaviranomaisilla on riittävät mahdollisuudet puuttua epäkohtiin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää maahanmuuttajataustaisten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien työntekijöiden asemaan.

Esitysluonnos muilta osin/muut huomiot

Erityistä huomiota tulee kirkkohallituksen mielestä kiinnittää maahanmuuttajataustaisten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien alustatyötä tekevien henkilöiden tosiasiallisiin mahdollisuuksiin ymmärtää oikeutensa ja käyttää niitä. Tietoa on jaettava useilla kielillä ja sen on oltava helposti saatavilla. Koska työ on monelle maahan muuttaneelle tärkeä kotoutumisen väylä, kirkkohallitus ehdottaa, että alustatyön sääntelyä muutetaan vahvistamaan alustatyössä työskentelevien vakaata työmarkkina-asemaa. Sääntelyn tulisi olla sellaista, että se ehkäisee syrjintää ja edistää yhteiskunnallista osallisuutta.

Niilo Pesonen
kansliapäällikkö

Kalle Kuusimäki
johtaja